Nr 33

Konstitutionsutskottets betänkande med anledning av motion angående interpellationsrätten i kommunfullmäktige.

Motionen

I motionen 1974:7 av herr Sjöholm (fp) hemställs "att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära förslag till sådan ändring av 23 § kommunallagen att därav framgår att rätten att framställa interpellation icke får vägras av annat skäl än att ämnet för interpellationen icke faller inom fullmäktiges handläggningsområde".

Motionären framhåller bl. a. att det saknas rättslig möjlighet att vinna rättelse, om fullmäktige vägrar interpellations framställande, trots att ämnet ostridigt faller inom fullmäktiges handläggningsområde. Detta anser motionären otillfredsställande och hänvisar särskilt till interpellationsinstitutets funktion som medel för en minoritet att kontrollera majoritetens åtgöranden.

Gällande ordning m. m.

Före år 1953 fanns det inga uttryckliga bestämmelser om interpellationsrätten i våra kommunallagar. Med hänvisning till att interpellationsinstitutet, för att fylla sitt ändamål som kontrollmedel för fullmäktige över de administrativa organen (nämnderna), måste kunna stödja sig på uttryckliga lagbestämmelser infördes i 1953 års kommunallag (1953:753) en särskild paragraf (23 §) härom. Det bör dock här inskjutas att det även tidigare – och utan uttryckligt lagstöd – i många kommuner förekommit att interpellationer framställts och besvarats. Fullmäktige hade också ofta i sin arbetsordning intagit vissa regler om interpellationsrätten (se närmare härom SOU 1952:14 s. 118–122).

Rätten att i kommunfullmäktige framställa interpellation regleras sålunda i 23 § kommunallagen, som har följande lydelse.

Vill kommunfullmäktig till ordföranden i kommunstyrelsen eller annan kommunal nämnd eller beredning framställa interpellation i ämne, som tillhör fullmäktiges handläggning, skall interpellationen, skriftligen avfattad, avlämnas till fullmäktiges ordförande före det sammanträde, vid vilket den är avsedd att framställas. Fullmäktige besluta utan föregående överläggning, huruvida interpellationens framställande skall medgivas. Lämnas sådant medgivande, bör interpellationen besvaras senast vid nästa sammanträde.

Bestämmelser av motsvarande innebörd finns i 24 § kommunallagen (1957:50) för Stockholm, 33 § landstingslagen (1954:319) och 26 § lagen

(1961:436) om församlingsstyrelse.

Det tillkommer sålunda fullmäktige att besluta om anmäld interpellation får framställas eller ej. Fullmäktiges beslut i frågan skall fattas utan föregående överläggning. Avsikten med sistnämnda bestämmelse är att debatten i den aktuella frågan skall äga rum när interpellationen besvaras (jfr SOU 1952:14 s. 122).

Utskottet

I motionen hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t begära förslag till en sådan ändring av 23 § kommunallagen att därav framgår att rätten att framställa interpellation inte får vägras av annat skäl än att ämnet för interpellationen inte faller inom fullmäktiges handläggningsområde.

Interpellationsinstitutet fyller en väsentlig uppgift som kontrollmedel för fullmäktige över de administrativa organen vid sidan av den kommunala revisionen. Interpellation kan dock endast avse ämne som tillhör fullmäktiges handläggning, och sålunda inte allmänpolitiska frågor eller frågor som nämnderna enligt särskilda författningar har att pröva utan att vara ansvariga för sina åtgärder inför fullmäktige. Enligt 23 § kommunallagen tillkommer det fullmäktige att besluta om interpellation skall få framställas eller ej.

Den i motionen berörda frågan om minoritetens rätt att kontrollera majoritetens åtgöranden tillhör de väsentliga principfrågor som för närvarande övervägs inom utredningen (C 1970:29) om den kommunala demokratin. Någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionen torde därför ej vara påkallad.

Utskottet hemställer

att riksdagen förklarar motionen 1974:7 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 15 oktober 1974

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (c), fru Thunvall* (s), herrar Mossberg* (s), Sten Andersson i Stockholm* (s), Ahlmark* (fp), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Karlsson i Malung (s), Björck i Nässjö (m), Svensson i Eskilstuna* (s), Jonnergård (c), Nordin (c), fru Jacobsson (m) och herr Berndtson (vpk).

* Ej närvarande vid justeringen.

GOTAB 74 8027 S Stockholm 1974